

fordi det strider imod deres Begreb, at Børnene saadan 1 Gang eller 2 om Aaret skulle pumpes for alt det, de have lært. Jeg tror altsaa, at naar en Skolekommission skulde have Ret og Myndighed til at anvende disse Evangsbestemmelser, vilde den og kunde den ogsaa komme til at anvende dem over for saadanne Forældre. Jeg tror overhovedet, at det vilde være vanskeligt at gøre Forstel paa dem, der ikke ere for gode til at anvendes Evang imod, og paa dem, der bør gaa fri derfor, og hvis man anvendte Bestemmelserne imod nogle af de forsjømmelige og ikke imod andre, vilde det vel fremfalde lige saa stor Brede og lige saa stor Misforholdelse, som der synes at være til Stede i Øjeblikket. Jeg hører selv til dem, der have faaet Børnene underviste i Hjemmet, og jeg hører til dem, som Evangen er bleven anvendt paa, idet Skolekommissionen har forlangt at faa Ret til at kontrollere min Undervisning og kontrollere mine Børn. Da jeg ikke godt kunde indrømme den denne Ret, blev Skolevangen anvendt paa mig, idet mine Børn bleve indmeldte i Skolen og mulktrede for hver Dag, de udeblev. Skole-direktionen gav Skolekommissionen Medhold, saa Mulktterne bleve ved i længere Tid. Efter at det var anvendt imod mig i længere Tid, og efter at jeg gentagne Gange havde faaet Tilsigelse om at betale Mulktterne eller i modfat Fald affone dem, og efter at jeg havde haft Sognefogden hver anden Dag i mit Hus for at skulle tilsige mig eller transportere mig i Fængsel, og gav omfider Skoledirektionen Kravet og gav mig en Anbefaling til Ministeriet, for at jeg kunde have Lov til at beholde mine Børn. Jeg kunde ikke se rettere, end at hvis Evangen var bleven udført fuldt ud mod mig efter Lovens Forrifter, saa havde der været handlet uret imod mig. Jeg kan ikke se rettere, end at jeg baade i menneskelig og moralsk Henseende har Ret til selv at tage mig af mine Børn, og deres Undervisning, og naar jeg føler, at jeg har den Ret, maa jeg ogsaa unde alle andre den samme. At jeg har faaet en saadan Indrømmelse af Regeringen, tror jeg, skyldes for en stor Del min sociale Stilling. Havde det været en fattig Mand, en Husmand ude paa He-den, havde han rimeligvis ikke faaet den; saa vilde Evangen vedblivende være gennemført over for ham. Jeg kan ikke nægte, at det mange Gange har gjort mig ondt, naar jeg har set, at der afkræves en fattig Mand Mulkt, fordi han har ladet sine Børn for-jømme en Dag eller to, og naar han saa ikke har haft Penge at betale med, er bleven transporteret i Fængsel til Aftoning. Og

saa er jeg endda fuldt forvisset om, at den fattige Mand omfatter sine Børn med lige saa stor Kærlighed, som jeg omfatter mine med. Efter min Opfattelse er det en saa stor Uretfærdighed, ja egentlig Tyranni mod Forældrene, der derved udbiøjes, at jeg ikke kan andet end advare paa det varmeste mod at fortsætte paa den Vej, og jeg vil inderlig anbefale, at vi gaa helt bort derfra. Det er min Overbevisning, at Oplysningen vilde trives anderledes, naar Skolen kom til at staa alene som et Tilbud, fordi der saa vilde blive et anderledes godt Forhold mellem Skolen og Hjemmene, end der nu er, da dette Mulktsystem skræmmer saa mange bort derfra. At der er Trang til Oplysning i det danske Folk, synes jeg, at man let kan skønne. Se bare paa Tilstrømningen til vore Højskoler! Jeg har haft Bejlighed til hvert Aar at gennemgaa de Ansøgninger, der indkomme til Skoleraadene om Understøttelse til fattige Karle og Piger, for at de kunne komme paa Højskole. Disse Ansøgninger indkom i saa rigt Antal, at ikke en Gang Halvdelen kan faa Understøttelse af det bevilgede Beløb, og det endda uagtet at de selv skulle betale ikke saa lille et Bidrag for at komme ind paa en saadan Skole. Jeg er temmelig vis paa, at hvis Bevillingen var saa rigelig, at de alle sammen kunde faa, og den var saa rigelig, at de selv vare fri for at ofre noget dertil, blev der ikke mange ude paa Landet af unge Karle og Piger, uden at de kom paa Højskole. Og her staar Skolen alene som et Tilbud. Det er efter min Opfattelse tvivlsomt, om Kravet vilde blive saa stort, hvis den stod som Paa-bud. Se til vore andre Skoler, vore Landbrugs-skoler, vore Realskoler, hvor Folk strømme til, fordi de kunne faa et Bidrag af Staten. Se vi ligeledes paa vort lærde Skolevæsen, og tæst vi et Blik paa Finansloven, se vi, at der ere vi ikke bange for at ofre store Beløb. Og alt det staar som Tilbud alene; man forlanger ikke, at man der skal øve nogen Evang, for at Folk skulle søge disse Skoler. Jeg tror altsaa, at hvis man turde skænke den samme Tillid til hele Befolkningen, vilde Oplysningsværket trives i langt større Maal, end det gør for Øjeblikket. — Der er faldet en Udtalelse i Gaar fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgfreds (M. Klausen), der git ud paa, at vi skulde have en Skole, som skulde være Fællesskole for alle i Landet. Han mente, at Oplysningen derved vilde blive bedre end den nuværende. Om end jeg lige saa vel som han ønsker, at den fattige Befolkning skal have Del i en god Oplysning, tror jeg dog langt fra, at det